

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

Dubium I. Quid sit Causa in Genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

di & fecernendi metalla, possit produci verum aurum.

xxx. Respondeo posse quidem applicando activa passivis, ut ante dictum est, verisimiliter tamen hucusque non productum, quidquid Delrio inquit. *Magiarum lib. 1°. cap. 5°.* & alii plurimi, testentur Raymundum & alios verum aurum produxisse.

xxxI. Ratio primæ partis Resolutionis est, quod ex præmissis res longè perfectiores possint ita arte produci, sed maxime, cum dæmon materiam ex qua, virtutem solis & aliorum agentium naturalium ad productionem auri concurrentium penetret, non est cur auxilio ipsius Alchymista aliquis non possit agentia varia sufficientis istiusmodi virtutis & activitatis, ita attemperare, & materiæ ex qua aurum fit, applicare, ut ex ea forma auri educatur.

xxxII. Ratio secundæ partis Resolutionis est, quia in primis auxilium dæmonis, quod ad aurum conficiendum videtur in initio intervenire debuisse, est omnino fallax; quod autem intervenire debuerit videtur moraliter certum, ob occultam nimium concurrentium agentium (præsertim cœ-

lestium) naturam, & influxus ipsorum quantitatatem, ut patet ex eo, quod in materia auri alchymistæ necdum conveniant; alii enim lecoriam ferri, arsenicum, putamina ovorum, capillos humanum sanguinem, &c. requirunt alii, quod verisimiliter est, sulphur, argentum vivum, azuria metalla & particulas aliquas sinceri auri calore fornacis resolvunt, & in tertium (quod vocant aurum) commiscem; 2° quia aurum hucusque confectum ignem non sustinet, colorem facile amittit, in braetecolas tenuissimas facile non ducitur, uti genuinum, ut testatur P. Telles *Physicæ Diss. purat. 25. 3°*; quia nullus est, cui credi debeat, qui vel confecerit, vel experietur factum ab Alchymista verum aurum, cum ab Ecclesia in extravaganti *spontem* usus talis artis prohibeatur, & obligentur illud vendentes ad restitutionem, ad quam obligari non possent vendentes, casu quo verum aurum conficerent; quia nemini per se injuriam facerent, licet ab Ecclesia prohiberi possent, ne venderent, ob injurias quas facere possent illi, qui se verum aurum fecisse præsumerent, & non fecissent, ergo, &c.

Confirmatur utraque pars ex D. Thoma 2. 2. q. 77. art. 2°. ad 1^{am}, ubi utramque insinuat.

DISPUTATIO SECUNDA

De Causa in Genere.

D V B I V M I.

Quid sit Causa in Genere.

ANte Resolutionem
I. Suppono 1°, Patres Græcos valde frequenter, & promiscuè, uti non in *causa* in Divinis, juxta illud D. Thomæ 1. p. q. 33. art. 1°. ad 1um. Dicendum quod *Græci utuntur in Divinis indifferenter nomine cause, sicut & nomine Principii. Sed Latini Doctores non utuntur nomine cause; sed solum nomine Principii*; Latinos verò omnes illud in Divinis exosum habere, eo quod nomen *causa* accipiant pro Principio communicante esse limitatum, ut constat 1°, ex Bassarione Patriarcha Constantinopolitano citato in Florentino Sessione 12^a. cap. ultimo, ubi se excusat, quod inter Græcos nominibus *causa* & *causati* in Divinis usus sit; quia illis usus est, ait, *non ut limitationem important*; 2° ex Anselmo Epistola de Processione Spiritus Sancti contra Græcos, ubi insinuant Spiritum Sanctum non esse effectum alicujus, quia numquam incepit esse: 3° ex S. Thoma Opusc. 1°. cap. 1°. ubi ait, *si filius dicatur causam habere, posset intelligi, quod sub universitate creaturarum comprehenderetur*. Et 1. p. q. 33. art. 1°. ad 1um. *In omnibus enim causa generibus semper invenitur distantia inter causam, & id cujus est causa secundum aliquam (nota limitationem) perfectionem, aut virtutem.*

II. Suppono 2°, causam in genere rectè dividi in illam, quæ sit Principium communicans esse illimitatum, quam voco causam in Divinis; & in illam, quæ sit Principium communicans esse limitatum, quam voco causam in creatis: Ratio est, quod Sancti Patres præfati solam causam juxta secundam definitionem exosam habent, & ut sic causam excludant à Divinis, ut vidimus; nec ipsi, aut ulli alii, negare possunt Patrem esse causam filii juxta

primam definitionem; quia quamcumque definitionem Principii Filii attulerint, cum illa coinciderit denique quia sic clarè salvatur nomen cause in Divinis juxta Patres Græcos, & clarè excluditur cum Patribus Latinis juxta acceptionem ipsorum, quorum utrumque à Catholicis videtur fieri debere: eodem modo divides effectum in genere, videlicet in accipientem esse illimitatum, quem voco effectum in Divinis; & in accipientem esse limitatum, quem voco effectum in creatis, & juxta hanc acceptionem in Symbolo de Verbo dicitur, *genitum non factum*, quam etiam acceptionem sequuntur omnes Patres Latini negantes effectum in increatis. His suppositis, sit

RESOLUTIO.

III. **D**ico: causa in genere in rigore Philosophico est Principium communicans esse rei.

IV. Probatur, quia hæc definitio convenit omni causæ, ut constat ex supposito 2°, & excludit omne, quod non est causa; ac in primis conditiones, quia licet præsupponatur, ut esse communicetur, non tamen esse communicans, ut fatentur omnes: deinde privationem (saltem à causa reali in genere) quæ esse non communicat, cum esse non habeat; unde ad corpus naturale in fieri non concurrat, nisi quatenus hoc partim componitur ex non esse. Dixi saltem à causa reali; quia non videtur posse excludi à causa intentionali: denique Principium in genere, quia ut tale non communicat esse, ut constat ex ejus speciebus, & puncto, quod est Principium lineæ, instanti, quod est Principium horæ, &c.

V. Objicies cum modernis Philosophis & Theologis: hæc definitio nimium lata est, ergo, &c. I. ro- batur antecedens, quia juxta illam, Pater respectu filii, & Pater & Filius respectu Spiritus Sancti essent proprie dicta causa, à quo abhorrent omnes Patres Latini, ergo, &c.

Respondeo

vi. Respondeo negando antecedens, ad ejus probationem distinguo assumptum; quia juxta illam Pater respectu filii, & Pater & Filius respectu Spiritus Sancti essent causa proprie dicta, secundum definitionem causae in genere allatam, & ab eo abhorrent Patres Latini, nego assumptum; quia id ultro fateri debent; nec id Personis Divinis minus convenit, quam esse substantiam secundum definitionem substantiae in genere: secundum definitionem causae in specie, quae definitur principium communicans esse limitatum, & ab eo abhorrent omnes Patres Latini, concedo assumptum; verum hanc non facimus causam in genere, & causis Divinis communem, magis quam substantiam limitatam facimus substantiam in genere, & Divinis substantiis communem, ut patet ex definitione causae allata.

vii. Instabis, vel Sancti Patres Latini male reprehenderunt PP. Graecos, quod causam in Divinis agnoscerent, vel bene? sed 1um nullus dixerit, ergo 2um dici debet; ac proinde illa ipsa tua causae definitio, quae causam in Divinis intrudit, reprehendi debet, & à SS. Patribus Latinis reprehenditur.

viii. Respondeo Sanctos Patres Latinos bene reprehendisse Graecos, stando in vulgari acceptione nominis causae à Latinis, scilicet pro principio communicante esse limitatum; sic tamen ut stando in rigore Philosophico, quem rigorem videntur secuti Graeci, & nos etiam hic sequimur, eos non reprehenderint; quia ab eo abstraxerunt.

ix. Adde tamen Hilarium lib. 9°. de Trin. dicere filium ex Patre causam sumere: item Augustinum libro 83°. quæst. q. 16^a. dicere Deum esse causam suae sapientiae: & Aristotelem 12° Metaph. cap. 2°. nomen causae tam late sumere, ut vocet privationem causam.

x. Urgebis: in litteris sacrae unionis, *Dicitur filius secundum Graecos esse causa Spiritus Sancti, secundum Latinos principium, &c.* ergo, &c.

xi. Respondeo per ly principium ibi solum excludi causam, quae vel est limitata, vel communicat esse limitatum & imperfectum; non verò causam in genere à nobis definitam: quia tamen convenit sequi Patres Latinos, uti alii omnes, sequuntur, extra Disputationem de causa, nomine causae in Divinis non utaris sine addito, *In quantum causa est principium communicans esse rei*, quo sensu PP. Latini non negant causam in Divinis, sed illam dumtaxat, quae est principium communicans esse rei limitatum, quam juxta vulgarem Latinorum acceptionem, per nomen causae simpliciter pronuntiatum, semper intelligunt.

xii. Objicies 2°, ex P. Thoma Comptono Disp. 18. Physic. Sect. 1^a. S. Thomas 1^a. parte quæst. 33. art. 1°. ad 1um docet propterea apud Latinos Patres non esse admissum nomen causae ad intra in Trinitate, quia causa importat diversitatem substantiae & dependentiam; & P. Valquez 1^a. p. Disp. 131^a. ostendit ex communi sensu Patrum ly aliud neutraliter prolatum significare diversitatem in natura; unde Concilium Ephesinum, Toletanum & Lateranense cap. *Dammamus* admittunt in Trinitate *alium & alium*, non tamen *aliud & aliud*, ergo, &c.

xiii. Respondeo inde tantum sequi nomen causae in specie, & quae importat diversitatem substantiae, esse, &c. Item quae est principium communicans esse limitatum, dependens, cum limitatione, &c. apud Latinos Patres non esse admissum. Quod

omnino hic concedimus, & solum contendimus nomen causae posse generalius accipi, nempe prout causa communis est ad causam, hoc sensu à Latinis acceptam, & alio sensu à Patribus Graecis acceptam; quomodo hic, cum de causa in genere in rigore Philosophico agamus, omnino à nobis accipienda videtur, modò alibi rigorem hunc ad sensum PP. Latinorum mitigemus. Vnde

xiv. Colliges definitiones causae in genere, ut *Connimbricentium*; *Causa est id à quo aliquid per se dependet*; *Hurtadi, est principium per se influens in aliud*; *Arriagæ*; *Causa est que per se influit producendo essentiam, & nonnullorum aliorum Recentiorum, Principium cum prioritate natura in aliud influens*; *Oviedi, Principium influens per influxum formaliter ex se defectibilem*; *Ponci, quod influit esse in aliud, quod ex natura sua possit non esse, atque adeo dependet cum imperfectione quod sibi communicat suum esse*: non esse in rigore Philosophico satis late patentes, si aliquam includant particulam, quae ita explicetur, ut, vel ipsa causa, vel ipse effectus dicat imperfectionem vel limitationem, uti omnes isti communiter explicant; sed ut summum esse definitiones causae in specie, aut causae in genere, mitigato rigore acceptionis causae in genere ad sensum PP. Latinorum.

xv. Adde tamen 1°, per ly *dependet*, non rectè à Connimbricentibus excludi causam in Divinis, quia est indifferens & commune ad dependere dependentiam necessariae conjunctionis, ita ut unum non possit esse sine alio, quae reperitur in Divinis (ut docet post Ruizium, Alarcon Tract. 5°. de Trinit. Disp. 3^a. cap. 2°.) & ad dependere dependentiam involvente imperfectionem, quae sola reperitur in creatis: 2° per ly *aliud* in aliis definitionibus, vel intelligitur essentia ut condistincta à subsistentia? & hoc non, quia sic natura creata non esset causa subsistentiae termini, quod est absurdum: vel quaelibet essentia etiam subsistentiae, & sic contra suos auctores in Divinis Pater est causa filii, Pater & filius Spiritus Sancti; deinde ly *aliud* videtur significare aliquid realiter distinctum, non quidem substantiale, quia albedo & albedo tam sunt *aliud & aliud*, quam Petrus & Petrus, sed quodcumque; unde iterum contra suos Auctores Pater in Divinis erit causa filii, 3° de ly *essentia* in definitione Arriagæ, idem inquire. 4°, si ly *aliud, essentia*, &c. importet causam esse realiter à suo effectu distinctam, nequidem in creatis idem poterit esse causa sui ipsius contra dicenda infra; quod autem PP. & Concilia numer. 12. citata, videantur negare *aliud & aliud* in Divinis, admittere autem *aliam & aliam personam, relationem*, &c. non ideo est, quia ly *aliud & aliud* dicunt duas naturas realiter distinctas; sed quia ly *aliud* simpliciter pronuntiatum, dicit in recto rem habentem alicuiusmodi, quae in Divinis est natura sumpta alicuiusmodi pro relatione, quae rectè alia dicitur, sic ut rectè non dicatur alia natura: ly verò *aliam personam* dicit in recto ipsam personalitatem; unde juxta dicta Concilia & Patres verum est in Divinis *aliam personalitatem Patris, aliam personalitatem filii*; falsum verò, *aliud & aliud simpliciter est in Divinis*, sicuti falsum est, *aliam naturam Patris in Divinis, aliam naturam filii*, &c.